

1. FLORENCJA I NARODZINY „MANIERY NOWOŻYTNEJ” 17

Leonardo da Vinci we Florencji	18
Tematyka religijna – ukazywanie emocji	19
Portret przemijania – <i>Mona Lisa</i>	21
Zgłębianie natury	22
Leonarda da Vinci <i>Traktat o malarstwie</i>	23

Michał Anioł we Florencji	24
<i>Dawid</i> a ideały Republiki Florenckiej	25
Konfrontacja z Leonardem da Vinci	26
<i>Święty Mateusz</i>	27

Analiza dzieła	<i>Michał Anioł, Święta Rodzina – Tondo Doni</i>	28
----------------	--	----

Kartony do fresków w Palazzo Vecchio – „szkoła rysunku” 32

<i>Bitwa pod Anghiari</i> Leonarda da Vinci	33
<i>Bitwa pod Casciną</i> Michała Anioła	35

Rafał we Florencji 36

	Matka Boska z Dzieciątkiem – warianty tematu	36
Analiza dzieła	<i>Rafał, Madonna ze szczygłem</i>	38
	Portret psychologiczny	40

Klasyczne i anyklasyczne tendencje w malarstwie 42

	Fra Bartolomeo – tradycja i nowatorstwo	45
	Andrea del Sarto – malarz, który „nie popełniał błędów”	46
Analiza dzieła	<i>Andrea del Sarto, Madonna z harpiami</i>	48
	Alonso Berruguete we Florencji	52
	Piero di Cosimo, artysta ekscentryczny	53

Ostatni pobyt Michała Anioła we Florencji 54

	Projekt fasady kościoła San Lorenzo	54
	Nowa Zakrystia kościoła San Lorenzo	55
	Biblioteca Laurenziana	60
	Estetyka Michała Anioła – dzieła „nieukończone”	61
Rozszerzenie	<i>Autoportrety malarzy</i>	63

Architektura Bramantego**68**

Zasady i proporcje

69

Dzielnice Belwederu a architektura antyczna

70

Projekt Bazyliki św. Piotra

72

Rozszerzenie

Budowle na planie centralnym

74

Michał Anioł w służbie Juliusza II**76**

Nagrobek Juliusza II

77

Analiza dzieła

Michał Anioł, Umierający jeńiec i Zbuntowany jeńiec

78

Sklepienie Kaplicy Sykstyńskiej

80

Rafaël w służbie Juliusza II**83**

Stanza della Segnatura – apoteoza kultury humanistycznej

84

Analiza dzieła

Rafaël, Szkoła Ateńska

86

Stanza di Eliodoro – apoteoza doktryny chrześcijańskiej

90

Portrety i obrazy ołtarzowe

93

Analiza dzieła

Rafaël, Madonna della seggiola

96

Rafaël w służbie Leona X i odrodzenie antyku**98**

Stanza dell'Incendio

99

Kartony do arrasów sykstyńskich

102

List Rafała do Leona X

103

Dekoracje groteskowe szkoły Rafała

104

Twórczość architektoniczna Rafała i jego prace dla Agostina Chigiego**105**

Dekoracja Villa Farnesina

107

Kaplica Chigich w kościele Santa Maria del Popolo

109

Rzymska rezydencja – Villa Madama

110

Rzym w czasach Bramantego, Rafała i Michała Anioła**111**

Baldassarre Peruzzi i Antonio da Sangallo młodszy

112

Architekci Bazyliki św. Piotra

113

Malarstwo Sebastiana del Piombo

114

Jacopo Sansovino – między Rzymem a Florencją

115

	3. WENECJA I NARODZINY MALARSTWA TONALNEGO	117
	Rewolucja tonalna Giorgionego	118
	Giorgione – malarz, który nie wykonywał szkiców	119
	Sacra Conversazione na tle pejzażu	121
	Akt – fresk z Fondaco dei Tedeschi	122
	Alegoryczne obrazy dla intelektualistów	122
Analiza dzieła	<i>Giorgione, Burza</i>	124
	Późna twórczość Giovanniego Belliniego	128
	Światło i kolor w tradycji weneckiej	129
	Tematyka świecka	130
	Naturalność i klasyczny umiar wczesnych dzieł Tycjana	131
	Debiut w Fondaco dei Tedeschi	132
	Tematyka alegoryczna i hermetyczna	133
Analiza dzieła	<i>Tycjan, Miłość niebiańska i miłość ziemską</i>	134
	Nowatorskie kompozycje religijne	136
	Obrazy mitologiczne	138
Analiza dzieła	<i>Tycjan, Wenus z Urbino</i>	140
	Portrety	144
Rozszerzenie	<i>Zbroje</i>	146
	Spuścizna Giorgionego i Tycjana	148
	Palma Vecchio i Sacra Conversazione	149
	Monumentalny styl Sebastiana del Piombo	150
	Lorenzo Lotto – niepokorny geniusz	151
Analiza dzieła	<i>Lorenzo Lotto, Pokuta św. Hieronima</i>	152
	<i>Portret biskupa Bernarda de' Rossi</i> – tradycja i nowatorstwo	154
	Lorenzo Lotto między Marche, Rzymem a Wenecją	155
	Kontakty z północną Europą – Albrecht Dürer w Wenecji	156
Analiza dzieła	<i>Albrecht Dürer, Hold Trzech Króli</i>	158
	Dürer a sztuka włoska	162
	Dürer a popularność północnoeuropejskich rycin	164
Rozszerzenie	<i>Artyści cudzoziemscy we Włoszech</i>	166
Rozszerzenie	<i>Ryciny</i>	167

4. SZKOŁY LOKALNE W 1. POŁOWIE XVI WIEKU

169

Mediolan

170

Naśladowcy Leonarda da Vinci

172

Bramantino

175

Analiza dzieła

Bramantino, Wrzesień

178

Gaudenzio Ferrari i Sacro Monte w Varallo

180

Bergamo, Brescia i Cremona

181

Lorenzo Lotto w Bergamo

182

Malarstwo w Brescii

184

Freski w katedrze w Cremonie

185

Parma

186

Malarstwo Correggia

186

Analiza dzieła

Correggio, Danae

188

Wczesna twórczość Parmigianina

192

Bolonia i Ferrara

193

Malarstwo bolońskie

194

Dosso Dossi i malarstwo ferraryjskie

195

Umbria i Siena

196

Perugino i wczesna twórczość Rafaela

198

Luca Signorelli i freski w katedrze w Orvieto

200

Freski Pinturicchia w Bibliotece Piccolominich

204

Wpływ Leonarda na malarstwo Sodomy

205

Rozszerzenie

Majolika

206

5. KRYZYS RENESANSU – KORZENIE MANIERYZMU

209

Maniera we Florencji i Sienie

210

Ekstrawagancje pierwszych manierystów tokańskich

212

Geniusz Jacopa Pontorma

213

Analiza dzieła

Pontormo, Złożenie do grobu

216

Wczesna twórczość Rossa Fiorentina

220

Domenico Beccafumi i manierizm w Sienie

222

	Manieryzm w Rzymie i szkoła Rafaela	224
	Giulio Romano – dekoracja Sali Konstantyna	225
	Polidoro da Caravaggio, Giovanni da Udine i Perin del Vaga – przywoływanie antyku	226
	Rozproszenie się artystów rzymskich	228
	Giulio Romano w Mantui	229
	Perin del Vaga w Genui	232
	Polidoro da Caravaggio na południu Włoch	233
	Rosso Fiorentino w Lacjum, Umbrii i Toskanii	234
	Parmigianino w Bolonii i Parmie	236
	Renesans i manieryzm w Europie	238
	Renesans w Niemczech	239
	Hieronim Bosch i renesans we Flandrii	241
Analiza dzieła	<i>Hieronim Bosch, Ogród rozkoszy ziemskich</i>	242
	Szkoła Fontainebleau	246
	Dwór Rudolfa II w Pradze	247
Rozszerzenie	<i>Wielcy mecenas</i>	248
	Rzym w połowie XVI stulecia i pontyfikat Pawła III Farnese	250
	Malarstwo Michała Anioła – <i>Sąd Ostateczny</i> i Kaplica Paolińska	251
	Michał Anioł jako architekt	252
	Ostatnie rzeźby Michała Anioła	253
Analiza dzieła	<i>Michał Anioł, Pietà Rondanini</i>	254
	Malarstwo za pontyfikatu Pawła III	256
	Tycjan jako portrecista Pawła III	258
	Rozwiązania wzorcowe i eksperymenty architektoniczne	259
	6. SZTUKA DWORSKA W WIELKIM KSIĘSTWIE TOSKANII	261
	Spuścizna Michała Anioła	262
	Rzeźby Baccio Bandinello	264
	Bartolomeo Ammannati, rzeźbiarz i architekt	266
	Artyści w służbie Kosmy I	268
	Dekoracja malarska Palazzo Vecchio	269
	Giorgio Vasari jako architekt	271

Rozszerzenie	<i>Siedziba władzy we Florencji</i>	274
	Historia sztuki według Giorgia Vasariego	276
	Narodziny florenckiej Accademia delle Arti del Disegno	278
	Benvenuto Cellini, złotnik i rzeźbiarz	280
Analiza dzieła	<i>Benvenuto Cellini, Perseusz</i>	282
	Opowieść Celliniego o odlewaniu posągu Perseusza	286

Artyści na dworze Franciszka I **287**

	Idealizacja, elegancja i symbolika w malarstwie Bronzina	288
Analiza dzieła	<i>Bronzino, Portret Eleonory z Toledo</i>	290
	Studiolo Franciszka I	295
	Rzeźba Giambologna	296
Analiza dzieła	<i>Giambologna, Merkury</i>	298
	Architekt Bernardo Buontalenti	300
Rozszerzenie	<i>Ogrody renesansowe</i>	302

7. WENECJA I JEJ POSIADŁOŚCI

W 2. POŁOWIE XVI WIEKU **305**

Architektura – praktyka i teoria **306**

	Sebastiano Serlio, architekt i teoretyk	307
	Twórczość Michele Sanmichelego	308

Jacopo Sansovino, architekt i rzeźbiarz **309**

	Przebudowa placu św. Marka	310
	Sansovino jako rzeźbiarz	311

Dojrzała i późna twórczość Tycjana **313**

	<i>Danae</i> Tycjana	314
	Dramatyzm późnych dzieł Tycjana	315
Rozszerzenie	<i>Stroje i biżuteria</i>	316

Manieryzm w Wenecji **318**

	Paris Bordone i Bonifacio de'Piatti – malarstwo scenograficzne	319
	Cudzoziemcy na lagunie	320

Nowe pokolenie malarzy – Tintoretto, Veronese

i Jacopo Bassano **322**

	Efekty scenograficzne w malarstwie Tintoretta	322
--	---	-----

Analiza dzieła	<i>Tintoretto, Cud św. Marka</i>	324
	Teatralność, przepych i kolor w malarstwie Veronesego	328
Analiza dzieła	<i>Paolo Veronese, Gody w Kanie</i>	330
	Jacopo Bassano i moda na tematy bukoliczne	334
	Architektura Andrei Palladia	336
	Palladio w Vicenzy	337
Rozszerzenie	<i>Teatry</i>	338
	Kościół San Giorgio Maggiore i del Redentore w Wenecji	339
	Wille w Veneto	342
Analiza dzieła	<i>Andrea Palladio, Villa Rotonda</i>	344
	8. CZASY KONTRREFORMACJI	347
	Sobór trydencki a sztuka	348
	Posoborowe zalecenia dla artystów	349
	Nowe wzorce sztuki figuralnej	350
	Sztuka i kontrreformacja – kościół Il Gesù	351
	Dwór Filipa II i budowa Escorialu	352
	Początki zreformowanego malarstwa	354
	Mecenat Sykstusa V	355
	Ponadczasowe malarstwo Scipione Pulzonego	356
	Taddeo i Federico Zuccari – między Rzymem a Florencją	357
Rozszerzenie	<i>Domy artystów</i>	358
	Federico Barocci – między Rzymem a Urbino	360
Analiza dzieła	<i>Federico Barocci, Madonna del Popolo</i>	362
	Reforma malarska we Florencji	366
	Antymanieryzm Santiago di Tito	367
Analiza dzieła	<i>Santi di Tito, Wizja św. Tomasza</i>	368
	Kameralność i elegancja obrazów Alessandra Alloriego	370
	Jacopo Ligozzi, ilustrator i malarz	371
	Malarstwo Cigolego	373
Rozszerzenie	<i>Tkaniny i hafty</i>	374

	Ośrodki sztuki włoskiej – między manieryzmem a kontreformacją	376
	Malarstwo w Cremonie	378
Analiza dzieła	<i>Vincenzo Campi, Sprzedawczyni owoców</i>	380
	Bergamo – portrety pędzla Giovana Battisty Moroniego	384
	Genua – architektura Galeazza Alessiego i malarstwo Luki Cambiaso	386
	Bolonia – freski Pellegrina Tibaldiego	389
	Mediolan w czasach Karola Boromeusza	392
	Architektura Galeazza Alessiego i sztuka dworska Leone Leoniego	394
	Pellegrino Tibaldi i kościół San Fedele	396
	KALENDARIUM	398
	INDEKS ARTYSTÓW	404